

Th.Lic. Tomáš Kotrlý: Pohřeb a hřbitov v legislativě Kodexu kanonického práva s přihlédnutím k právu České republiky.

Disertační práce.

Posudek oponenta.

Práce se zabývá legislativou, související s procesem pohřbívání a s provozem pohřebišť a to nejen v současné kodexové úpravě a v současném světském právu, ale v podstatě v průřezu celé historie křesťanství. Ukazuje tak vývoj názorů postojů a hlavně vývoj právní regulace v proměnách dvou tisíciletí a podává informace i o souvisejících oblastech, které měly vliv na právní úpravy, tedy o pramenech z oblasti židovství a římského práva. Autor zpracoval až velmi rozsáhlou literaturu a to způsobem zcela korektním, za což si zasluhuje velké uznání. Dějinný vývoj otázek jako je pohřbívání kostele, výběr hrobu, odepření pohřbu a vztah církve kde kremaci přibližují důvody proměny právních úprav, které tak nejsou jen suše konstatovány, což je předností práce. Stane se ovšem, že se některá kapitola rozroste snad nad potřebný rozsah, jak se to recenzentovi jeví například u části, pojednávající o změně právní regulace pohřbu žehem. Občas se i jinde autorovi stává, že se neubrání pokušení uvést všechno, co v literatuře našel, ač to pro výklad není potřebné a jeho plynulost to spíše brzdí či znejasňuje. Například v části II, odst. 4.4.4., str. 226, který má nadpis „Česká kniha pohřebních obřadů“ nalezneme překlad tří modliteb z obřadu platného v USA a poněkud nadbytečné (a ne zcela odůvodněné) exkurzy do liturgiky. Dále bych rád upozornil, že ve vědecké práci by bylo třeba rozlišovat mezi pojmy „věřící“ (který je velmi neostrý) od pojmu „katolíci“ (ekvivalent ke kodexovému *christifidelibus*“ nebo *„christifideles“*), který je zcela určitý. Právo na církevní pohřeb má, přesně řečeno, člen církve, tedy katolík, nikoliv pouhý „věřící“ (část. II., str. 231).

Občasné exkurzy do liturgických, pastoračních a jiných současných oblastí realizace pohřbů sice práci oživují, ale místy jsou nesoustavné také občas postrádají tvrzení v nich uvedená, relevantní podklady. Oponent se domnívá, že by se práce bez nich obešla a spíše by jí to prospělo. Podobně rozsáhlejší exkurzy do současné praxe pohřebnictví (např. větší část kapitoly 5.2 „Postavení hrobníka“, včetně schématu výkopu hrobu, by práce, zabývající se církevním i světským právem, nemusel obsahovat). V souhrnu lze říci, že by práci, velmi dobré a poctivé, místy prospěla „škrtačká ruka redaktora“.

Po stránce technické je práce zpracovaná dobře, oponent si všiml zcela minimálního počtu překlepů. Připojené přílohy ulehčují čtenáři situaci, nemusí v případě zájmu hledat příslušné texty jinde. Trochu překvapuje zařazení „Platného řádu neveřejného pohřebiště Řádu rytířů Kristových v ČR“ do příloh, protože to v kontextu celé práce může budít dojem, jako by šlo o jeden z řádů Římskokatolické církve, což, pokud je oponentovi známo, tak není.

Rozsáhlý seznam pramenů a literatury je pečlivě tématicky rozdělen, což je dílem výhodou, pokud se čtenář zabývá úvahami o tom, které prameny z určité oblasti byly použity, dílem nevýhodou, hledá-li podrobnější bibliografický údaj u autora, na jehož jméno narazil v textu práce. Za pochvalnou zmínku stojí vytvoření jmenného rejstříku, byť je trochu nelogicky zařazen za přílohy, nikoliv za (nebo před) seznam literatury.

Práce je neobyčejně důkladně zpracovaná a do české literatury přináší nejen jedinečný přehled platné církevní a světské právní oblasti pohřbů, ale hlavně přehled historického vývoje, který je zajímavý nejen z čistě historického hlediska, ale který také v mnohém

objasňuje kořeny dnešního stavu. Oponent by uvítal, kdyby se tohoto cenného materiálu, který disertační práce představuje, ujali další odborníci, kteří by zpracovali liturgickou historii pohřebnictví v našich zemích, případně by poukázali na existující (případně chybějící) věroučné kořeny proměn, kterých celá právní regulace procesu rozloučení se zesnulým a péče o jejich ostatky v dějinách doznala. Zajímavé by byly jistě i poznatky etnografů a srovnání církevních norem v jejich proměnách se měnícími se (případně přetrvávajícími) lidovými zvyky. To vše jsou ale náměty pro jiné práce jiných autorů, v této disertační práci nijak nechybějí.

Důkladnou disertační práci Th.Lic. Tomáše Kotrlého s radostí doporučuji k přijetí a obhajobě.

Doc. Ing. Aleš Opatrný, Th.D.

V Praze 18.4.2008